

CIJENA lista: U preplatni
za mjesec god. K 45.—
za polugodište K 24.—
tridesetino K 15.—, mje-
sечно K 4.—, u malopro-
daji 16. fl. pojedini broj.
OGLAŠI primaju se u
opravi lista trg Custora 1

HRVATSKI LIST

četvrti svjetski dan u 8 sati ujutra.

U Puli, srijeda 3. svibnja 1913.

Godina IV.

Broj 1013

Budalaštine „Tagespošte“.

Na uvodnom mjestu piše „Tagespost“: Prvi je korak učinjen. Jugoslavenski je ministar Žolger predao svoju ostavku i ova će svakako biti prihvjeta. Time se politika Seidlerova kabineta viđeno odaljuje od onog smjera, koji su si u zadnje doba odabrali jugoslavenski zastupnici, hukajući pučanstvo i buneći proti državi. Za dr. Koročića i njegovu politiku dolazi sada vrijeme mamuruka, mornog rezoniranja, koje se mora u prvom redu preporučiti osobito Hrvatima, koji su bili na najboljem putu, da izgube sve simpatije, kad su zapali u mrežu slovenske demagogije. Pročelnik je kabineta izjavio, da se put do mora mora držati otvorenim za sve narode, da ne smije prema tome taj put biti zatvoren Slovincima. Time je jugoslavenska državna ideja po receptu gospodina Koročića za ovu i svakako također za svaku kasniju vlast propala. Ostaje dakle samo hrvatsko državno pitanje, koje se tiče obiju državnih pitanja. Toga se imaju držati podredjene oblasti te se moraju usprotiviti svakom pokušaju, da ova nastojanja opet ožive.

Teško je za ove izvode naći parlamentarniju riječ, nego li onu, koju smo odabrali za naslov. Uredniku „Tagespošte“ očvidno ne dostaže duhovitost, da bi zasolio svoje ozbiljno mišljene savjete hrvatskom narodu potrebnom dozom humora. Za nas je „Tagespošta“ već odavna protiv volje humorističan list. Osobito je komična ona primjedba o Hrvatima, kojima je prijetila strašna pogibelj, da izgube njemačke simpatije! Kao da bi simpatija Nijemaca za Hrvate bila od posebne vrijednosti! Morali bi Hrvati biti zaista narod od posebnog ukusa, kad bi se jagmili za simpatije njemačkog naroda; to će valjda znati i sama „Tagespošta“, da nema niti civilizovanog niti necivilizovanog naroda na svijetu, koji bi dao probušenu paru za njemačku simpatiju. Za što bi baš Hrvati trebali biti iznimka. Osim Nijemaca i Mađara nema naroda na svijetu, koji bi mrzio Ju-

gosloveniju. Našeg budućnost, koji nebi priznavao opravdanost njihovih težnja, koji se nebi dario njihovom boju za svoju državu. Jugoslavenska nije od prijeke potrebe simpatije njemačkog naroda, pošto uživa u čitavom kulturnom svijetu već ovu simpatiju. Drugo je pitanje, ne bi li bilo za Nijemce dobro, da si steknu simpatije Jugoslavena. Simpatije Jugoslavena razbile bi željezni obrub mržnje i neprijateljstva, što si je skovala avenijemačka politika. Ali još prije toga bit će za njemačke nacionalce od prijeke potrebe, da si izvođe simpatiju vlastitog naroda. Jer taj njemački narod sam teško podnosi apsolutizam, što mu ga je naprila na ledja bezglavost i kratkovidnost njemačkog šovinista. O čistom hrvatskom kurzu, kako si ga zamišlja „Tagespošta“ sanjuju kod nas samo još frankovići, Stadler i Pili. Za prijateljstvo ovih ljudi ne zavidamo Nijemcima. Kaži mi s kim se družiš i kazat će ti što si...

Najfiniji je trik onaj, kad hoće „Tagespošta“, da pomoći jednog uvodnika riješi jugoslavensko pitanje. Slovenske zemlje pripadaju svim narodima, kaže „Tagespošta“, pošto preko njih vodi put do mora. Ali mi još nijesmo primijetili, da bi na stanicama u našim pokrajinama bila naznačena imena u poljskom i češkom jeziku, već imademo u čisto slovenskim mjestima Štajerske jedino njemačke napise. Mi nijesmo još doživjeli, da bi po našim kapetanatima bili ravnopravno zastupani svi narodi Austrije, ali za to su bili neravnopravno zastupani Nijemci, mi nijesmo još doživjeli, da je država otvorila u Trstu za autohtonu djecu majorusu, poljačku ili češku školu. Izvedi su „Tagespošte“ odviše smiješni, e bi se o njima moglo raspravljati. Jedan Seidler više ili jedan manje, jedan Clam-Martinic ili jedan Stürgkh, sve to su prolazne pojave, mjeđu njima, ništice bez pozitivne brojke spriječuju. Naš narod je zdraviji, je sposobniji, je napredniji i je demokratičniji negoli je njemački narod. Alpskih se Nijemaca uopće ne može s njim upoređivati. Da su u nas žalosne prilike, tome je kriva država, koja je sistematski zanemarivala naše pokrajine. Ali za to možemo kazati, da smo to, što imademo, sagradili svojim silama, bez potpore, bez protekcije, bez pomoći vlade, dapače i proti volji vlade i da ono, što posjedujemo, nije silom i umetnim sredstvima nametnuto našem narodu, već da je to izraz jakosti i zdravlja našega naroda. Ali ipak nijesmo nepravedni: mi priznajemo Nijemcima velike zasluge za naše narodno probudjenje, za našu sadašnju preporod: Našim su ljudima kroz godine bile vezane ruke, naše se izobraženštvo zatvaralo, naša su se prava sistematički kršila. Ne može se dakle kazati, da smo mi probudili narod. Policija, oružništvo, strojne puške itd. prekinula su svaki sa-

obraćaj između naroda i intelligenze. Komu se imademo da zahvalimo, da je naš narod vaskrnuo, da je danas posvećeniji i probudjeniji negoli je ikada bio? To je posljedica njemačkog režima grofa Stürgkha, strašna agitacija progonača i persekcija; taj je život stvorila bjesomučna, njemačko-nacionalistička politika. Wolf, Helne, Dobering itd. to su najbolji agitatori za jugoslavensku državu, a mi nemamo ništa proti tome, da i ministar Seidler svojim iznimnim mjerama učestvuje u tom pokretu za osamosvojenje jednog naroda. Seidlerov nam je pritisak radi toga dobrodošao. Njegov je postupak istovjetan sa sankcijom narodne misli, da je jugoslavenska država Slovenaca, Hrvata i Srba nuda sve potrebna za naš narodni opstanak. Tako odozgo samo će stlanuti i jačati našu slugu. Pitanje Koruške je danas životno pitanje hrvatskog naroda, a isto tako i pitanje Srba u Banatu i u ostaloj južnoj Ugarskoj životno pitanje za Slovence. Danas znamo svi, da smo jedan narod sa tri imena, a da je to tako i da to mora biti, o tome su nas uvjerili Nijemci i uvjera nas i danas još dr. von Seidler svojim mjerama.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 7. (D. u.) Službeno se javlja: Jugozapadno bojište: Uslijed nepovoljnog vremena popustila je topovska paljba. — Poglavnica generalnog stožera.

Njemački:

Berlin, 7. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Za jutarnjih satova bljaše topovaka djelatnost na frontama živahnih. Kroz dan bila je većim dijelom malena. Na Lysi izjaloviše se sunč engleskih kumpanija. Medju Ancrom i Sommeom upotrebljeno je neprijatelj. Australce za noćne navale. Sa obližnje strane ceste Corby-Bray mogli su oni stići do naših prednjih linija. U ostatom se je našlo dva puta poduzeto Jurišanje skrilo već pred našim stražama uz velike gubitke. Topovska borba trajaće tu velikom jakošću do zore. Južno od Broimonta provaliće Jurišna odjeljenja preko kanala Alsne u neprijateljske položaje kod Courcyja te dovedoće natrag zarobljenika. Na ostalim frontama pojedinački bojevi u pretpolju. — Istok: U lučkim napravama u Mariupolu su nas opstrijejivale ruske ladje. — Macedonska fronta: Jaka engleska odjeljenja napadoće jučer bugarske položaje južno od Dolanskog jezera. Bila su suzbita. — Aziljsko bojište: Sunak engleskih četa kod Jerih-a preko Jordana prema istoku i sjeveroistoku bljaše osuđen. Iza ljudi bojeva od pet dana bio je neprijatelj bačen natrag u svoje izlazne položaje. Dio njemačkih četa odlikovao se je tu na strani turskih četa. Englezima oduzet plijen je znatan. — Ludendorff.

* Engleski Izvještaj od 6. t. m. u jutro: Sinoć smo proveli uspješnili manjih poduzeća medju Sommom i Ancreom, zapadno i jugozapadno od Morlancourta. Usprkos jakog otpora neprijatelja, koji je pretrpio teških gubitaka, bile su naše linije u ovom predjelu na priljivoj fronti pomaknute naprijed. U rukama naših četa ostade preko 50 zarobljenika, 2 strojne puške i mužari za jarke. Borba, koja se je vršila na rijeći Lawe, svršila je za nas povoljno. Naši položaji na ovoj fronti su poboljšani. Na ostaloj fronti je položaj neptomjenjen.

6. t. m. na večer: Za uspješnih mjesnih bojeva, koji su se vršili noću u blizini Morlancourta, zarebismo preko 200 vojnika. Neprijateljski navalni pokušaji, poduzeti sinoć i jutros južno od Avre, bili su svaki puta odbiti od francuskih četa. Tijekom dana je bila nastavljena obostrana topovska djelatnost. Sjeverno od Lysa izazvalo je naše topništvo požare za neprijateljskim linijama.

* Češko-slovački zarobljenici u Rusiji. Revolucionarna „Tribuna“ u Amsterdamu donaša vijest „Našeg vijeka“, prema kojoj će češko-slovački zarobljenici, koje su naoružali boljševici, otpotovati u Vladivostok, da odavle predju u Ameriku i da se na to u antantinoj vojsci priključe češko-slovačkoj formaciji.

* Iz Finske. „Svenska Dagblad“ javlja iz Helsingforsa: Vlada, koja je dotle imala svoje sjelo u Wasu, kao što i njemačko i švedsko poslanstvo, stigli su u Helsingfors, gdje su bili primjeni, uz ovacije. Kamenov, koji je, kako poznato, bio uhapšen na Ålandu, bio je preveden u Wasu.

Mir sa Rumunjskom potpisana.

Beč, 7. Mirovni je ugovor bio potpisana. U glavnom je prihvjeta i potvrđen preliminarni mir,

sklopljen u Puftei ožujka t. g. Rumunjska se obvezuje odstupiti Bugarskoj, onaj dio Dobrudže, što si je, prisvojila s mrim godine 1913. i priznati Bugarskoj popravak granica. Granicu će ustanoviti mješovita komisija. Sjeverni dio Dobrudže sve do ušća Dunava i do rukava sv. Jura odstupa Rumunjska središnjim vlastima. I ovdje će se kasnije odrediti tačnija granica. Austro-Ugarskoj pripoznata Rumunjska popravak granice i prepusta sav državni posjed u tom području bez odštete susjednoj državi u zaštitu prava, koja imaju zasebnici na tim posjedima. Obe stranke odriču se uzajamno na doknade, ratnih troškova. Uredjenje ratnih šteta bit će povjereni posebnoj komisiji. Zaposjednuta rumunjska područja bit će ispranjena prema kasnijem ugovoru. Oslim momčadi, koja je potrebna za gospodarske radnje, smiju središnje vlasti držati u zaposjednutim krajevima okupacijom zbor od najviše 6 divizija.

Bukarest, 7. (D. u.) Danas u 12 sati o podne bio je u dvoru Cotroceni potpisani mirovni ugovor sa Rumunjskom. Potpisom je mirovog ugovora dovršen opsežan diplomatski rad, posvećen miru sa Rumunjskom te je time na čitavoj našoj istočnoj fronti dovršen prelaz iz ratnog stanja u mirovno stanje. Vanjski ministar Burian oputovao je po podne sa austro-ugarskom mirovnom delegacijom u Beč.

Bukarest, 7. (D. u.) Vijest o predstojećem potpisu mirovnog ugovora rađirila se je jučer gradom te je izazvala opće zadavoljstvo.

Bukarest, 7. (D. u.) Vanjski ministar barun Burian oputovao je danas u 2 sata popodne sa austro-ugarskom mirovnom delegacijom u Beč. Sinoć se je uz sudjelovanje svih delegata saveznih vlasti i Rumunjske vršila posljednja meritorna sjednica. Prije toga su svi delegati bili pozvani na gozbu k feldmaršalu Mackensenu.

Iz Ukrajine.

Beč, 7. „Vijesti iz Ukrajine“ javljaju iz Kijeva: Dok su umjereni listovi a osim toga i ruski i poljski organi sporazumi sa novom vladom, napada skrajna lijevica veoma žestoko hetmana Skoropadskog te novi kabinet. Organ socijalnih demokrata proriče propast Ukrajine, jer da veleposjednici i aristokracija imaju za cilj samo velikorusku državu. Socijalno-revolucionarni list pozivlje svu ukrajinsku i rusku demokraciju na boru proti hetmanu i veleposjedništvu te zahtijeva ujedinjenje Ukrajine sa ruskim demokratičkom republikom. Odaslanstvo ukrajinskih posjednika zemljista zamolio je feldmaršala Böhm-Ermolija za potporu kod razoružanja i raspusta zemljiskih odbora.

Iz Slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Pod naslovom „Jugoslavenski tabor u Postojni“ javlja „Slovenski Narod“ o veličanstvenom zborovanju, kakvog Notražnska nije vidjela od dobe slovenskih tabora. Iz blizu i daleka sjatilo se mnoštvo, da manifestuje za jugoslavensku misao. Postojna je bila sva u narodnim trobojnicama. U prvim popodnevnim satovima počelo je da dočazi mnoštvo, pjevajući narodne pjesme, pješke i na okićenim vozovima. Vozovi su imali natpise djetičnih općina i gesla: „Živeti Jugoslavija!“, „Prost budi na svoji zemlji svoj gospod!“ i druga. Vipavska dočina, Cerknica, Logatec, bistričko okružje, skoro nema notranjske općine, koja nije bila zastupana na sastanku. Dvorana bivšeg časničkog doma bijaše dupkom puna, glava uz glavu, sve se talasalo, ako si pogledao na to more. Vani pak ih je čekalo na stotine i stotine, užak čekajući, da se proturaju u prepunu dvoranu. Približno računano bijaše preko pet tisuća sudionika. Zastupnike je na kolodvoru dočekao gradsko starjinstvo: zemaljski zastupnik i načelnik Josip Lavrenčić, Franjo Arko i M. Paternost. Gospodja je Zofka Petričeva u likom nagovoru nazvana zastupnicima dobrodošlicu, a dr. Korošec, koji je bio burno aklamovan, joj je zahvalio. Predsjednik sastanka bijaše načelnik Lavrenčić, kao vladin zastupnik poglavnik Pilhofer, Govornici dr. Korošec, dr. Ravnihar, dr. Pogačnik i dr. Rybarž u sjajnim su govorima neustrašivo razlagali sadanji vojnički položaj, nastup Seidlerov proti Jugoslavima, otkaz njemačke vjernosti državi i dinastiji, neumjestnosti Czerninove i careve listove. Uhićen je puk razumic svoje glasnike, burno odobravao, i razšao se sa zborovanja u jasnom raspoloženju, da nam nije treba biti stabe volje, te da možemo mirno gledati u sigurnu bolju našu budućnost. Na sastanku je osobito bio lijepi prizor na pozornici, gdje su slovenske žene i djevojčice stajale u polukrugu u krasnoj narodnoj nošnji, a pred njima slovenski zastupnici. Osobito je pobuditlo logorino oduševljenje, kad je izazvanatvo Hrvatica i Širkinja iz Rijeke predalo dr. Korošcu krasnu litu,

obaviti trojim našim narodnim trobojnicama. Kotarski je poglavac dvaput prekinuo u govoru dr. Koroča, jer da on ne dozvoljava napadati njemačkog saveznika. Druge nesreće, piše „Slovenski Narod“ nije ni bilo, osim što je takodjer poglavac ustao sa svoje stolice, kad su zatitrali dvoranom snažni akordi naše himne „Hej Slovani“. Uz pjev „Naprek zastave Slave“ razidjoše se sudionici, izakako je bila jednodušno prihvaćena rezolucija, koju je predložila gospodja Zofka Petrićeva i koja glasi: „Na narodnom taboru 5. maja 1918. po podni sakupljena mnoštva slovenskih muževa i žena 1. oduševljeno pozdravljaju jugoslavenskom deklaracijom započetu borbu za samostalnu državu S. H. S., izrazuju povjerenje Jugoslavenskom kubu, osobito prisutnim poslanicima dr. Antu Koroču, dr. Lovru Pogačniku, dr. Vladimиру Ravniharu i dr. Otokaru Rybaržu. Pozivaju poslanike, neka u tom boju za narodnu državu ustraju, bez obzira na desno i lijevo. Odsluđuju i izriči svoje ogorčenje svima onima koji hoće da narodit i njegovom vodstvu pucaju u ledja i mute slogu; 2. osudju sve pokušaje Seidlerove vlaste, koja hoće da na sjeveru riješi narodnosno pitanje u korist Nijemaca, na jugu pak da spusti sve pri starome. Osudjuju, da ruši Seidlerova vlasta jednostranskim koncesijama u prilog Nijemcima svaku mogućnost narodnog sporazuma, osobito takodjer obecivanjem njemačke pomorske akademije u Trstu. U doba, kad naš narod, koji preko tisuću godina živi u Trstu nema niti jedne javne pučke škole, a kamo li srednju i strukovnu, običajne vlasti Nijemcima nautičku školu, koja neka oduzme kruh jugoslavenskim mornarima. Tim obecanjem vlasta je ponovno pokazala, da s nama neće porinjanja, nego samo borbu, koju čemo privlati i dobrojevali do kraja bez straha pred progonima; 3. odlučno odsudjujemo, da se vlasti riješava parlamenta, t. j. jedine kontrole upravo u doba, kad je glad već u kući, kad se razdoblja žive obavlja kritično, i kad muke vojske rastu do vrhunca. Otklanjam svaku odgovornost za posjedice; 4. zahtjevamo (tu su 2 retka zaplijenjena)... predloži primirje te se zopočnu pregovaranja o miru, koji neka spasi, što nam je još ostalo živog i što još imademo, rat neka za uvijek onemogući, te uvedenjem samoodredjenja neka za uvijek stvari temelj za pravi trajan mir medju narodima. Zajista, slovenski je odgovor na taboru u Postojni na vladin novi kurz jasan i častan!“

Iz češkog svijeta. U nedjeljnju svom broju priopćuju praški „Narodni Listy“ pod debelimi tučnim naslovom „Slovački manifest“ dopis iz Lipt. sv. Mikulaša o revočiji tamo prihvaćenoj na 1. maja od slovačkog radništva, u kojoj se zahtjeva bezobvečni, općeniti, trajni i pravedni mir, priznaje samoodredjenja svih naroda ne samo izvan granica naše monarhije, nego i naroda Austro-Ugarske, dokle i ugarskog ogranka češko-slovačkog naroda; da je zahtjeva rezolucija tajno i sveopće pravo glasa u Ugarskoj i protestuje proti zakonu, koji ima zaj městí nadyladu jednog razreda nad drugim, jednog naroda nad drugim; zahtjeva posvremšnju slobodu štampe i riječi, te protestuje proti svušnom tutošnjem ugarske vlasti koja prijeći pristupu ne samo novinama iz inozemstva, nego i iz susedne Austrije; zahtjeva se, neka se vlasta pođrine, da se ne bi svjetovni rat smatrao za dobru trgovinu nekoj i ne ni štetu nemučnih razreda, koji moraju daries glodavati i hođati i goji samo za to, da pojedinci mogu slobodno sakravati žive i odjeću za ratni dobitak. U šestoj i posljednjoj točki rezolucije zahtjeva radnišvo, da se zakonom zajamči osamstotno radno vrijeme. Rezolucija završava: „Zahaj-vamo jednakos u svemu a ne samo na bojištima, gdje se radi o životu, nego i iza bojišta! Neka žive sveopće izborni pravo! Neka živi svjetovni mir! Nek živi jednakos i sloboda naroda!“ Cio je dopis i revočija pisana u slovačkom narječju pa se za to i čitači osobito dojima. — Pro i rajnovijim mjerama vlaste izdvojeno je ogorčeni i snažni protest „Izvršeni odbor češke državopravne demokracije“, „Izvršeni odbor češke agrarne stranke“, „Češki državnopravni klub“, „Predsjedništvo češke socijalističke stranke“ i „Savez čeških kotara“. U svim tim rezolucijama protestuje se pro i razdobi češkog kraljevstva i ističe se trajna veza Čeha i Jugoslavena. Češka državopravna demokracija konstantuje, da će vladine mјere na jugu, da zaprijeći jugoslavenski pokret za slobodu još tjesnije spojiti oba naroda. Time se jedino utvrđuje zajedničko postupanje češkog i jugoslavenskog naroda. Predsjedništvo češke socijalističke stranke zajedno sa zahtjevima češke napredne stranke veći o Jugoslaviju: Persekucijske pretnje Seidlerove vlasti proti Jugoslaviju spojiti će još tjesnije naš narod, koji ne će nikako popustiti od zahtjeva za češkoslovačkom samostalom državom i sjedinjeni narod jugoslavenski, kome smo proglašili vjernost za vjernost: u njegovom boju za državnu samostalnost. Proti svakom pokušaju perzekucije oprijet ćemo se sa svim silama. Češka agrarna stranka protestuje proti razdobi kralj. češkog, kaošto i proti usanovi njemačke nautičke škole u Trstu. To, što vlasta čini, jeste samo brutalni diktat njemačke manjine. To će pojačati još više uzajamnu solidarnost između Čeha i Jugoslavena, ojačat će našu vjeru, da u boju za svoja prava možemo se pouzdati jedino u vlastitu snagu i vlastiti rad. Karakteristična je oznaka značaja nje-

mačkog naroda, da svi njegovi zahtjevi vode k nasisnom brutalnom potlačivanju drugih narodnosti. Kaošto svagdje, tako i ovdje nadpravo i nepravednost hoće da samo potlačuju nasiljem i brutalnošću. Agrarna stranka toplo se zahvaljuje zastupnicima poljskog naroda za njihov protest proti traganju kralj. češkog. („Nar. Listy“, 5. svibnja 1918.)

Iz Hrvatske. „Slovenski Narod“ prima od svog zagrebačkog dopisnika pismo, u kojem ovaj spominje koaliciju, da je dozvolila da se zatvori trgovacka akademija u Zagrebu, za to što su njegovi učenici tobože na 30. travnja silom provaljivali u skolske zgrade, gdje se podučavalo i tjerali ostale djece iz škole. Dopisnik ne odobrava čine objesne mladosti, ali konstantuje, da je i sama zagrebačka policija priznala, da se je omladina bez iznimke ponesla tog dana dostoјno, da, dapače dostoјnije nego li javni činitelji. Obistinila se tu poslovica da mučke kažeš gjelekada mnogo više nego li bukom. 400 dječaka sa trgovacke akademije odgovorilo je na vladin ferman saopćenjem u kojem vele, da nijesu dali povoda tako stroginim mjerama. Trgovačka akademija otvara se ponovno 1. lipnja o. g. Dopisnik na to spominje, da je koalicija bila nekada opozicionalna stranka, koja je visoko dizala zastavu narodnog jedinstva, a omladina, koja je tada išla s njom, stupala je takodjer pred njom. Protiv Khuenu, protiv Cuvaju i Raucha omladina je tvorila u neku ruku „smrtnu batajnju“ koaliciju, kad je stupala na ulicu protiv madžarskim eksponentima. Koalicija je tada sama poslala na ulicu ne samo svećenike, nego i trgovacku akademiju i srednje škole, da, štrajkale su tada dapače i pučke škole i uzgojilištva. I pojavila se doba, da će se sve to možda i ponoviti, bude li se osjećala potreba. Javljuju se glasovi s uviđek vedom tvrdokornosću, da će otići ban, da će doći drugi gospodin i gospodar, koji traži suda već novih veza za novu stranku i vladinu večtinu. Možda će to biti za mjesec dana, jer Madžarima sve to nije dosta, oni hoće glavu Ivana Krstiteљa, svih nas, koji ne autimo nego glasno priznajemo svoju vjeru u jedinstvo i slobodu. I tada će doći čas, kad će vihor odijeliti kukolj od pčenice. Rubac će se možda opet zabaciti, zavijati će zastava, a prije još će doći veliko čišćenje. Možda do mjeseca ili dva! Državno je odvjetništvo pred nekoliko dana zabranilo svim hrvatskim listovima pisati o glasovima, koji su se širili o austrijskoj ustavnoj reformi, dotično o akeciji Nijemaca i vlade. Zato su najnovije vijesti o odgodici parlamenta, o demisiji ministara, o okružjima u Češkoj, nautičkoj školi u Trstu, ukratko: o njemačkoj unutarnjo političkoj ofenzivi uzbudile duboku i trapnu senzaciju. Svi su si svjesni, da dolazi možda sada već dugo navješčljana paralelna akecija u stalnom rješenju hrvatskoga pitanja. Doduše ni o tome nema nikakvih pozitivnih znakova, — ali svi su si svjesni da dolazi doba značajnih unutarnjih političkih dogadjaja te da treba prispaviti narod na otpor i širiti svijest, da to, što će doći u to doba od neprijateljske nam strane, ne može biti dobro ni definitivno.

Iz bivše ruske carevine. Bečki „Achtuhrlblatt“ javlja iz Kodanja ovi vijest o senzacijonalnom govoru Trockog: Organ Maksima Gorkog „Novaja Živ“ saopćuje: Na skupštini, koja se nedavno obdržavala u Moskvi, u dvorani Dvorjanskog kluba, progovorio je bivši ruski komesar za izvanje poslove, boljševički vodja Trocki-Bronstein govor, koji te pobuglio u cijeloj Velikoj Rusiji veliko uzbujenje. U tom je govoru rekao Trocki medju ostalim: Perioda dobivanja vlasti leži iza nas. Sve smo neprijatelje proletarijata i siromašnog seljaštva tako porazili, da će se teško ikada više osvijestiti. Ali naš položaj ne može se uza sve to smatrati za osiguran, jer kaos, u kojem se Rusija danas nalazi, te posvemašni rasap gospodarskih prilika u Rusiji znači veliku opasnost za daljnje trajanje boljševičke vlasti. Kako bi vlast mogla ostati gospodarom poljaja, mora prije svega posvetiti pozornost militarizmu. Svaki državljanin mora biti vojnički izvježban, e bi u satu opasnosti mogao na prvi poziv s oružjem u ruci braniti domovinu. Ponovno uredjenje ruske armade jest gorkom potrebom. Osim toga moramo uvesti željeznu disciplinu medju radništvo. Moramo sve one elemente, koji ne će da rade u tvornicama, koji uništavaju materijal itd., bezuvjetno odstraniti, jer inače bi propao naš obrat. Moram, nažalost, konstatovati, da većina vodja ruskih radničkih organizacija jesu podčasnici, koji hoće, da iz situacije izvuku samo svoju korist. Ne ču nijekati, da nema medju njima takodjer poštenih, uvjerenih socijalista, ali, nažalost, to su neizobraženi ljudi. Vlasta treba osobito inteligentnih sila, i zato pozivljeni sve inžinire, liječnike, tehničare i računare, koji nas dosad bojkotuju, da stupe u naše službe, jer moraju biti osvjeđeni o tom, da su njihove nade na ponovnu uspostavu carizma neispunjive.

Skoro u kino „Ideal-u“

Caius, Julius Caesar!

Domaće vijesti.

Iz aprovizacije. Počamši sutrašnjim danom do 15. t. mj. bit će u skladistu na Tegetthoffovom trgu na prodaji jedna partija kamenog ugljena. Od tog će ugljena otpadati 2 kilograma na svaku iskaznicu. Cijena: 12 filira za kilogram. Iskaznice za kameni ugljen ne će imati više vrijednosti iz tog roka.

Zemaljska upravna komisija margrafije Istre u Poreču, saopćuje svim općinskim i župnim uređima: Pozivlje se taj općinski — župni — ured, da zainteresuje pučanstvo e da podupre darovima „zakladu za udove i siročad kod c. k. kotarskog pučko-ustaškog zapovjedništva broj 5“ (Witwen- und Waisenfond beim k. k. Landsturmbezirksmando No. 5), budući da se radi o jednoj zemaljskoj ustanovi, koja ima da podupire obitelji Istrana palih na bojištu. Prihodi ove zaklade djelit će se koncem godine potrebnim obiteljima. Molbe za potpore iz ove zaklade imaju se predložiti do 1. listopada c. k. kotarskom pučko-ustaškom zapovjedništvu br. 5, Pazin, sada Trst, Via Cecilia de Rittmeyer.

Notar u Pazinu. Kako nam iz Pazina saopćuju otvorio je tamo c. k. notar Hermes Rajčić notarsku pisarnu nakon položenja propisane prisegе.

Popis domaćeg blaga. Općinski ured u Puli saopćuje: Uslijed naloge c. kr. namjesništva u Trstu treba u općini Pula sastaviti točan popis blaga. Posjednici goveda, ovaca, koza i svinja (ne erarskih) bivaju ovime pozvani, a da izbjegnu kaznenim posljedicama, da iste prijave kod gradskog veterinaru u zgradu gradske blagajne, II. kat, zdravstveni odjel, od 10. do 15. maja 1918. od 3—5 sati popodne.

Razredna lutrija. Premiju od 700.000 kruna sa zgoditkom od 200.000 kruna dobiva broj 100.767.

Magazin mornarčkog konzuma. Prispjela je stanovita koljčina osušenog svinjskog mesa i šunke. Može se dobiti i u filijaci u Šišanskoj ulici.

Skoro u kino „Ideal-u“

Caius, Julius Caesar!

Dnevne vijesti.

Zašto je bio odložen parlament? Da se državni voz turi još dublje u blato, velimo mi. „Prager Tagblatt“ međutimjavlja, da je parlament bio odgodjen zato, što hoće vlast da nesmetano provede rekvizicije na ladanju (kad nas bi trebala, da dodje vidjeti, što imamo!) Op. ur.) te se hoće, da ugne neugodnoj debati o pravnom položaju Parmskog roda.

Tuzbe nadbiskupa grofa Szeptyckoga. Lavovski je metropolita grof Szeptycki boravio posljednjih dana u Beču, da izvijesti o poteškoćama, koje su se pojavile u religioznim stvarima u zaposjednutom području Cholmske. O toj je stvari trebao da izvidi prijatelj grofa Szeptyckoga dr. Josip Bocian, biskup u Lucku. Međutim su mu poljski upravnici i politički stavljači zapriječili na put, premda je on na prijašnjim putovanjima po Cholmskom području sa katoličkim pučanstvom mogao da se sporazumi. Inače je ukrajinsko svećenstvo posve svezano u Cholmu od Poljaka. Grof je Szeptycki iznio svoje poteškoće i pred nuncijem Frühwirthom u Milnchenu, koji je obavijestio Rim i sad se konačno očekuje rješenje kurije. Parlamentarno je zastupstvo Ukrajine u Beču odlučilo takodjer na povratku ministra vanjskih poslova, da mu iznese ove vjerske poteškoće i da se uopće razgovori o Cholmu.

Ratni vjeroskijski zavod za južno ratno područje u Celovcu šalje nam već po drugi put nekakvo izvješće u njemačkom jeziku na tiskanicu, gdje je ime tog zavoda napisano i hrvatski. Zavod nas moti, da priopćimo to, što nam šalje na njemačkom jeziku. Ponovno protiv toga prosvjedujemo te izjavljamo, da nismo nipošto spremni, da služimo germanizaciji naših krajeva. Hoće li da i naš narod znađe, što mu ta gospoda poručuju, neka nam to pošalju na našem hrvatskom jeziku!

Mali oglasnici

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

PALADIN

kriminalni film u 5 čina.

Početak: 2:30, 3:55, 5:20 i 6:45.

Ulaznica: I. pr. K 1 20; II. 60 h

Uči se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo propisani raspored.

Rabljeno pokućstvo kupuje i prodaje tvrtku

Philip Barbić
Šišanska ulica.

Svakakve umjetnine iz mjeđi, bakra, brona, srebra, porculana, majolike, kristala, kaošto i pokućstvo te starinarske čipkarije kupuje

Dučan Piovan
Viški trg.